

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15633/2023
08.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Вања Ковачевић Каназир, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Александра Вавић Хоровиц, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1407/22 од 01.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 08.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1407/22 од 01.02.2023. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 452/19 од 23.02.2022. године, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да су ништави и не производе правно дејство уговор о доживотном издржавању закључен између покојног ВВ бившег из ..., као примаоца издржавања и тужене ББ из ..., као даваоца издржавања, дана 03.06.2015. године у Старој Пазови у канцеларији Јавног бележника Петра Ђорђевића број ОПУ: 154-2015 и анекс уговора о доживотном издржавању закључен између покојног ВВ, бившег из ..., као примаоца издржавања и тужене ББ из ..., као даваоца издржавања, дана 22.04.2016. године у Новом Саду, у канцеларији Јавног бележника Синише Соро број ОПУ: 681-2016 и да непокретности и покретне ствари које су биле предмет уговора и анекса и то: викенд кућа – 6, површине 25 м2, саграђена на парцели број .., број зграде .., уписана у лист непокретности број .. КО ..., потес ...; викенд кућа – 7, површине 25 м2, саграђена на парцели број .., број зграде .., уписана у листу непокретности број .. КО ..., потес ...; викенд кућа – 8, површине 25 м2, саграђена на парцели број .., број зграде .., уписана у лист непокретности број .. КО ..., потес ...; трособан стан број .., површине 81 м2, који се налази на ... спрату вишестамбене зграде

у ..., у улици ... број .. (број зграде .. у Б листу непокретности – 1. део уписан као улица ...), саграђен на парцели број .. КО Нови Сад 2, уписан у листу непокретности број ..; путничко возило марке „Volvo“ модел „...“, произведен 2005. године, број шасије ...; путничко возило марке „Toyota“, модел „...“ произведен 2011. године, број шасије ...; новчана средства са текућих рачуна код банака и то код „Piraeus bank“ а.д. Београд, „Credit Agricole Banka Srbija“ а.д. Нови Сад и „Eurobank“ а.д. Београд, представљају заоставштину покојног ВВ, што је тужена дужна трпети, као и да се обавезе тужена ББ да тужиоцу накнади све трошкове поступка са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате. Тужилац је обавезан да туженој надокнади парничне трошкове у износу од 320.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1407/22 од 01.02.2023. године одбијена је жалба тужиоца и наведена првостепена пресуда потврђена. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из чијих навода следи да је побија због релативно битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП учињене пред првостепеним судом, која није санкционисана од стране другостепеног суда и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а релативно битна повреда одредаба парничног поступка на коју је тужилац указао по одредбама члана 407. ЗПП није предвиђена као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је засновала ванбрачну заједницу са сада покојним ВВ 2010. године, а брак су закључили ...2013. године. Тужилац је син из првог брака ВВ, који је умро ...2017. године. Покојни ВВ је дана 28.06.2011. године сачинио писмено завештање пред сведоцима, којим је оставио у наслеђе иза своје смрти парничним странкама на равне делове зграду са продавницом и шест викенд кућа у ..., које се налазе на парцели број ..; средства на рачунима која се воде код „Piraeus bank“ и „Meridian bank“; потраживања од Привредног друштва у Белгији по основу отплате позајмице у износу од 150.000,00 евра и по основу Уговора о преносу комерцијалног know-how у износу од 200.000 евра; покретну и непокретну имовину коју евентуално стекне након сачињења завештања. У време закључења брака са туженом, ВВ је већ имао одређених здравствених проблема због којих је отежао ходао, боловао је од дијабетеса и имао је уграђена два стента. Он није био задовољан односом тужиоца, као сина према њему, па је у сврху обезбеђења неге и помоћи у време када не буде био у могућности да се сам стара о себи, дана 03.06.2015. године, као прималац издржавања закључио са туженом, као даваоцем издржавања, уговор о доживотном издржавању. Овим уговором је након своје смрти оставио у наслеђе туженој зграду пословних услуга са продавницом и три викенд куће у ..., два путничка аутомобила, као и новчана средства на рачунима код „Piraeus bank“, „Credit Agricole Banka Srbija“ и „Eurobank“, а заузврат тужена је преузела обавезу да свакодневно обезбеђује потребе

примаоца издржавања везане за достојанствено становање, храну, одећу, обућу, пружање одговарајуће неге, пажње и помоћи у болести и старости, да му у случају теже болести обезбеди најстручнију могућу негу и заштиту уз помоћ стручног медицинског особља и по потреби здравствене установе, те сноси трошкове лечења, да се стара да прималац издржавања прима терапију редовно и на правилан начин, те да сноси трошкове његове сахране. Раније сачињено завештање није опозвао, нити располагао имовином која је била предмет тог завештања, али не и предмет уговора о доживотном издржавању. Након закључења уговора, покојни ВВ стекао је у својину трособан стан у ..., на адреси ... број ..., па је ова непокретност предмет анекса уговора о доживотном издржавању који су закључиле исте странке дана 22.04.2016. године, под истим условима као и у првобитно закљученом уговору. У току 2016. године, здравствено стање покојног ВВ се погоршало, изискивало је медицинске претраге и оперативно лечење, а тужена је у тим околностима испуњавала све уговором преузете обавезе. Заједница живота тада се одвијала у стану тужене у Потом је ВВ продао једну од викендица ћерки и зету тужене, па је купио непокретност на ... 22.05.2017. године, за коју непокретност је закључио још један уговор о доживотном издржавању са туженом, као даваоцем издржавања. Покојни ВВ и тужена су живели у кући на ... до септембра 2017. године, када је он постао непокретан, од ког времена па до смрти је тужена водила рачуна о свим здравственим и хигијенским потребама покојног супруга. Након смрти га је сахранила о свом трошку. У покренутом поступку за расправљање његове заоставштине пријављене су четири парцеле у Катастарској општини ... укупне површине 11.862 м², чамац без кабине регистрован у ... и три викендице којима није располагао уговором о доживотном издржавању. Осим тога, према подацима јавног бележника у Француској, ВВ у тој земљи има непокретну имовину која се још увек води на његовог покојног оца, иза кога није спроведен оставински поступак.

Првостепени суд је одбио постављени тужбени захтев на основу члана 211. ЗПП, налазећи да су нужни наследници у овој парници сви законски наследници покојног ВВ, а тужбом није обухваћен његов син ГГ. Осим тога, првостепени суд закључује да су оспорени уговор о доживотном издржавању и његов анекс пуноважни пошто њихов предмет није сва имовина коју је покојни отац тужиоца имао за живота, па нема елемената за закључак да му је намера била да искључи тужиоца из наследства. Обавеза давања издржавања огледа се кроз разне аспекте, пре свега кроз негу, лечење и помоћ, па обавеза даваоца издржавања не мора бити нужно праћења давањем материјалних средстава за издржавање, због чега налази да чињеница што тужена, као давалац издржавања није имала материјалних средстава не утиче на пуноважност уговора. Неоснованим цени и наводе тужиоца да уговор о доживотном издржавању од 03.06.2015. године није закључен у складу са чланом 177. Закона о ванпарничном поступку, по коме за случај да учесник не зна језик који је у службеној употреби, овери уговора о доживотном издржавању морају бити присутна и два позвана сведока која уз службени језик знају и језик учесника. За оцену пуноважности уговора суд узима у обзир одредбу члана 73. Закона о облигационим односима, којом је прописано да се сматра пуноважним уговор који није закључен у прописаној форми ако су уговорне стране извршиле у целини или претежном делу обавезе које из њега настају, а то је у конкретном случају испуњено пошто је тужена своје обавезе из уговора континуирано извршавала више од две године до смрти покојног ВВ. Осим тога, утврђено је да се покојни ВВ служио српским језиком, те да је на овом језику комуницирао са својим саговорницима.

Другостепени суд не прихвата становиште да је тужбени захтев неоснован по одредбама члана 211. ЗПП, пошто у спору за побијање пуноважности уговора о доживотном издржавању законски наследници примаоца издржавања могу, али не морају бити обухваћени тужбом. Преостале разлоге и закључак првостепеног суда да су побијани уговор и његов анекс пуноважни прихвата, уз указивање да закључење уговора о доживотном издржавању између супружника није противно принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, те чланова 188. – 190. у вези са члановима 25. и 28. Породичног закона. У конкретном случају, побуда за закључење овог уговора није била у супротности са намером законодавца из члана 194. Закона о наслеђивању. Покојном ВВ брига и помоћ су били потребни, те је за ова давања он могао да пренесе својину на тачно одређеним стварима супрузи, која је преузела обавезу да ове његове потребе задовољи и своју уговорну обавезу испунила у целости.

Правилно је другостепени суд применио материјално право када је одлучио да изјављена жалба против првостепене пресуде није основана, а разлоге на којима је заснована побијана пресуда у свему прихвата и Врховни суд.

Правилан је закључак другостепеног суда о допуштеном мотиву за закључење уговора о доживотном издржавању и његовог анекса. Тужена је потпуно испуњавала обавезе које је имала као супруга у складу са чланом 28. Породичног закона, али и у складу са уговором о доживотном издржавању. Није противно моралу да и супружници закључе уговор о доживотном издржавању, без обзира на чињеницу што у складу са Породичним законом имају обавезу међусобног издржавања, бриге и помагања. У конкретном случају, уговор о доживотном издржавању закључен је две године након закључења брака покојног ВВ са туженом, у време када су његова животна доб и здравствено стање објективно захтевали да обезбеди помоћ и негу у старости и болести, а тужиочевим односом везаним за задовољавање ових потреба није био задовољан. Тужена се искључиво старала о свим свакодневним потребама покојног ВВ, као и о потребама везаним за негу непокретног болесника све до његове смрти. Стога, животне околности у којима се нашао покојни ВВ оправдавале су закључење теретног уговора којим је себи обезбедио негу и помоћ до краја живота, па пошто тужилац не тврди да је он на било који начин учествовао у задовољењу ових потреба, нема околности које би водиле закључку да је циљ закључења уговора био изигравање будућих наследних права деце, а не задовољење својих актуелних потреба у немоћи и болести.

Наводи одговора на ревизију нису били потребни за доношење одлуке овог суда, па је одбијен захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка на основу одредби чланова 165. став 2. и 154. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправака
управитељ писарнице**

Марина Антонић